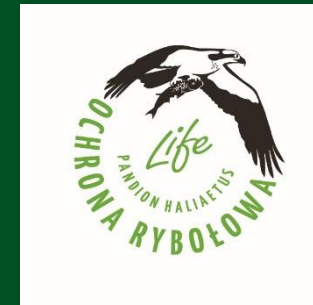

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe

Ochrona ptaków drapieżnych a przestępstwa przyrodnicze.

„Ochrona rybołowa Pandion haliaetus na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce”

5 czerwca 2019 r.

Łukasz Porębski / Wydział Ochrony Zasobów Przyrodniczych DGLP

www.lasy.gov.pl

- Ptaki drapieżne w Polsce poddane są częstym przypadkom kłusownictwa lub innego niszczenia stanowisk (z uprzedzenia, dla sportu i jako trofeum, dla zysku).
- Oprócz przypadków kłusownictwa z użyciem broni należy zwrócić uwagę na przypadki trucia, zastawiania pułapek i sideł, wybierania jaj z gniazd lub ich niszczenia.
- Każdego roku w rejestrze ptaków martwych odnotowuje się kilkadziesiąt zabitych bielików, orlików krzykliwych, kań oraz setki krogulców, pustułek i jastrzębi.
- Takie postępowanie jest wielce naganne i bulwersujące w świetle obecnej wiedzy o pozytywnej roli drapieżców jako naturalnych selekjonerów i regulatorów populacji ofiar

Tabela: Wyniki zgromadzone w Kartotece Martwych Ptaków - stan aktualności 30 czerwca 2014r

Gatunek	1993-2011	2012	2013	2014	Razem
bielik	362	32	12	5	418
błotniak łąkowy	18	1			19
błotniak stawowy	60	2	2		64
błotniak zbożowy	6				6
drzemlik	5				5
gadożer	1		1		2
jastrząb	129	7	3		139
kania czarna	9				9
kania ruda	18	4			22
kobuz	14				14
krogulec	225	14	6	2	249
myszołów	728	32	15	11	795
myszołów włochaty	7	1	1		9
orlik grubodzioby	3				3
orlik krzykliwy	54	2			56
orzeł cesarski	1				1
orzeł przedni	26	1		2	29
płomykówka	66	1	4		71
pójdźka	14				14
puchacz	19			1	20
pustułka	453	3	2		459
puszczyk	205	12	8	2	232
puszczyk uralski	2				2
raróg	1				1
rybołów	45	1	3	1	50
sęp płowy	4				4
sokół wędrowny	6				6
sowa śnieżna	1				1
uszatka	241	7	10	8	268
uszatka błotna	20			1	22
trzmiełojad	20				20
włochatka	5				5
RAZEM	2768	120	67	33	3015

03 czerwca 2016, 12:41

Podziel się

Udostępnij

Ciało martwego ptaka dokładnie zbadano

Foto: TVN 24 | Video: TVN 24

W Wielkopolsce ktoś odstrzelił niezwykle rzadkiego rybołowa.

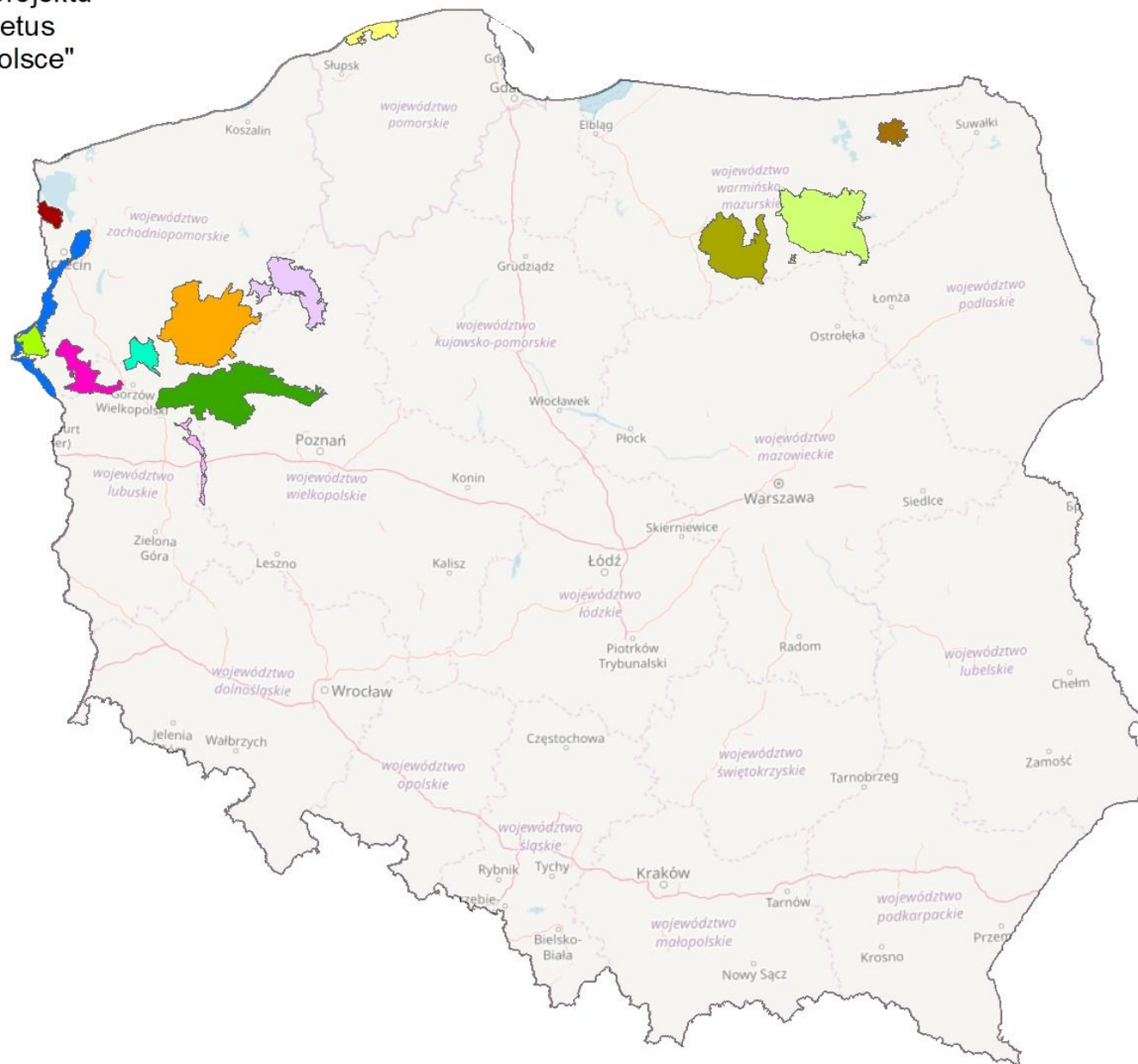
Analiza 19 zestrzelone rybołówów w latach 2001-2017

Rok	Miesiąc	Dzień	Wiek /plec	Stan	Los	Przyczyny	Woj.	Miejscowość	Uwagi
2001	7		juv	martwy-stan nieznany		zastrzelony	zach-pom	Chodzież	
2001	10	5		martwy-stan nieznany		zastrzelony	zach-pom	Łobez	obserwator widział moment zastrzelenia ptaka
2001	4	29		martwy-stan nieznany		zastrzelony	lubelskie	Kolonia Siedliszczki	postrzelony
2003	6	29	ad	osłabiony/ranny	padł	zastrzelony	lubuskie	Rzepin	postrzelony z broni śrutowej na stawach rybnych
2003	9	14		martwy-świeży		zastrzelony	świętokrzyskie	Gnojno	ptak z fińską obrączką
2003	10	15	ad/f	osłabiony/ranny	pozostał w hodowli	zastrzelony	kuj-pom	Toruń	przekazany do ZOO w Poznaniu
2003	12	12		martwy-stan nieznany		zastrzelony	mazowieckie	Rumoka	stawy rybne
2004	11	1		martwy-stan nieznany		zastrzelony	zach-pom	Sławno	postrzelony
2004	10	7		martwy-stan nieznany		zastrzelony	lubelskie	Pobołowice	postrzelony
2006	9	17	juv	osłabiony/ranny	padł	zastrzelony	zach-pom	Dziadowo	śruciny w ciele
2006	11	1		osłabiony/ranny	nieznany	zastrzelony	zach-pom	Strzeglino	postrzelony
2007	4	13	juv/f	osłabiony/ranny	pozostał w hodowli	zastrzelony	wielkopolskie	Krzyż	obrząk
2010	9	25	im	osłabiony/ranny	pozostał w hodowli	zastrzelony	podlaskie	Knyszyn	śruciny w ciele
2011	9	15		osłabiony/ranny	padł	postrzelony	mazowieckie	Oblas	śruciny w ciele, nie przeżył zabiegu
2011	9	17		osłabiony/ranny		postrzelony	łódzkie	Głowno	śruciny w ciele,
2012	5	4		martwy-świeży		postrzelony	zach-pom	Cybowo	zaobrączkowany
2014	6	8	ad/m	osłabiony-ranny	pozostał w hodowli	postrzelony	lubuskie	Trzciel	postrzelony w pobliżu stawów. Padł.
2017	9	3		osłabiony-ranny	padł	postrzelony	wielkopolskie	Pobiedziska	postrzelony, padł w ośrodku rehabilitacji ptaków
2016	5			martwy-świeży		zastrzelony	wielkopolskie	Nadleśnictwo Grodzisk Wielkopolski	zastrzelony, znaleziony w pobliżu stawów

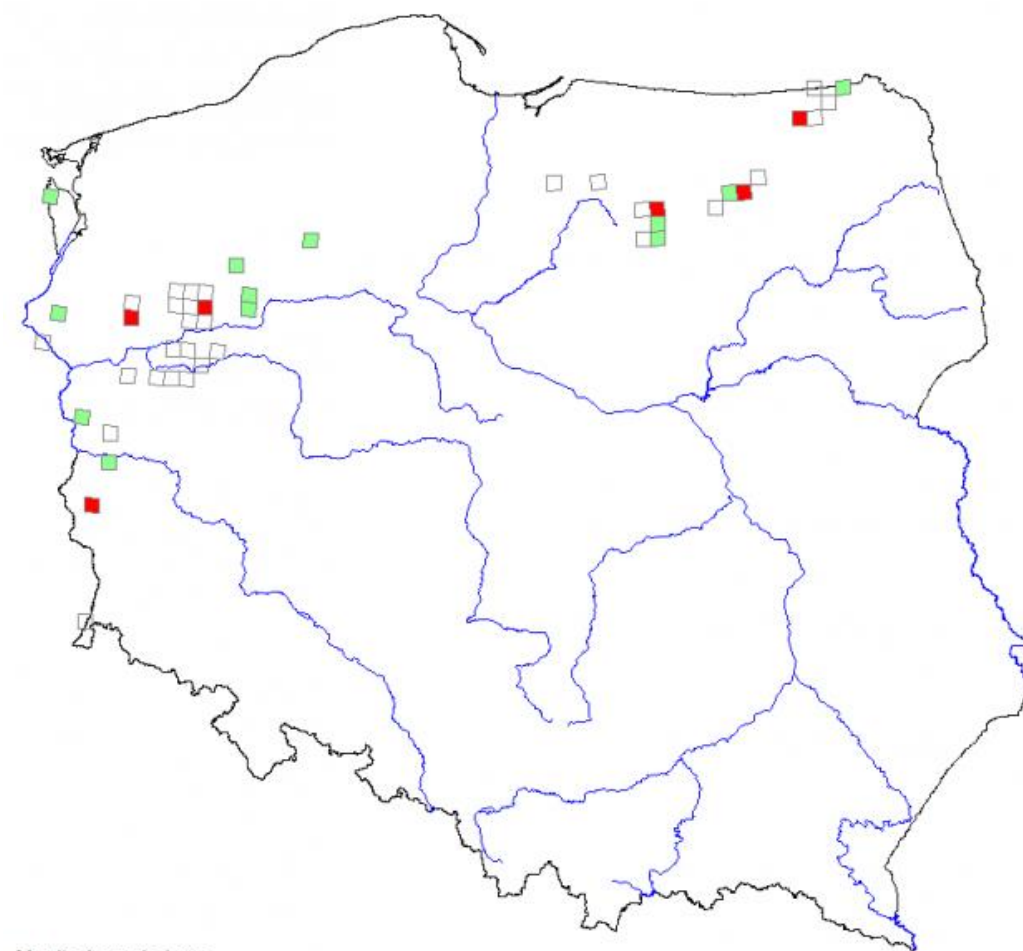
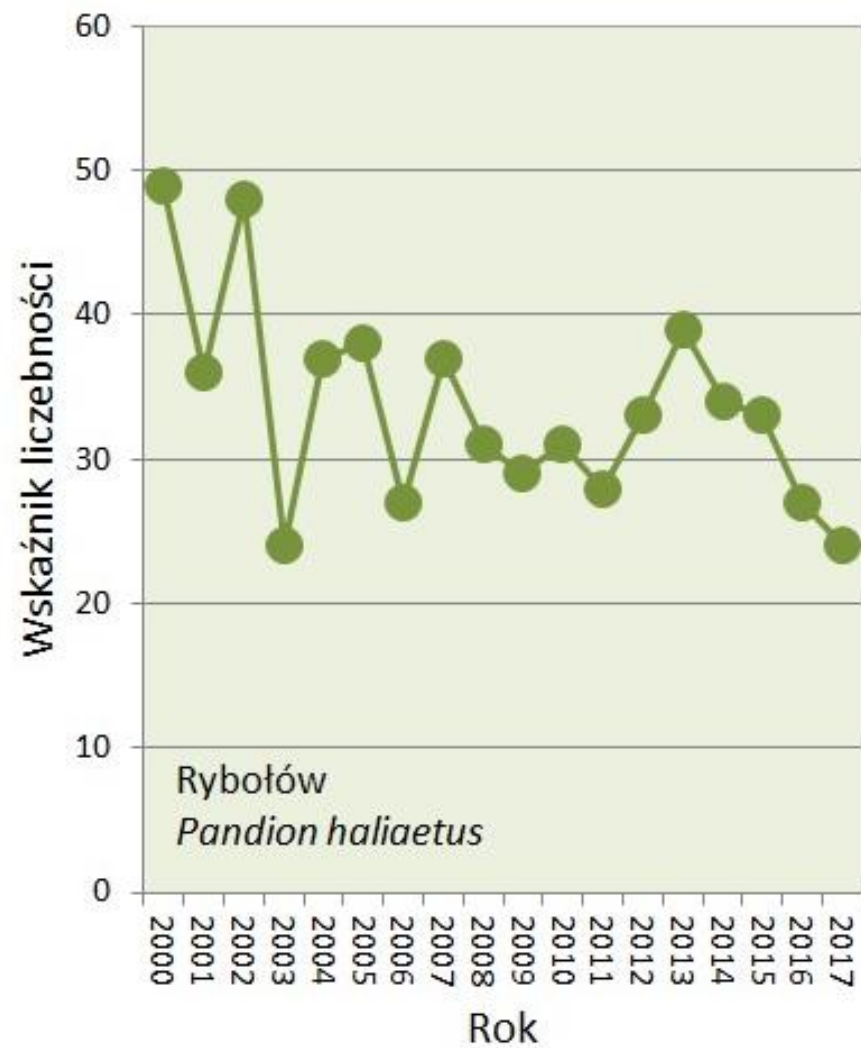
Obszary realizacji zadań w ramach projektu
 "Ochrona rybołowa *Pandion haliaetus*
 na wybranych obszarach SPA w Polsce"

- Dolina Dolnej Odry
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry
- Lasy Puszczy nad Drawą
- Ostoja Cedyńska
- Ostoja Witnicko-Dębniańska
- Ostoja Wkrzańska
- Pobrzeże Słowińskie
- Puszcza Barlinecka
- Puszcza Borecka
- Puszcza Napiwodzko-Ramucka
- Puszcza Notecka
- Puszcza Piska
- Puszcza nad Gwdą

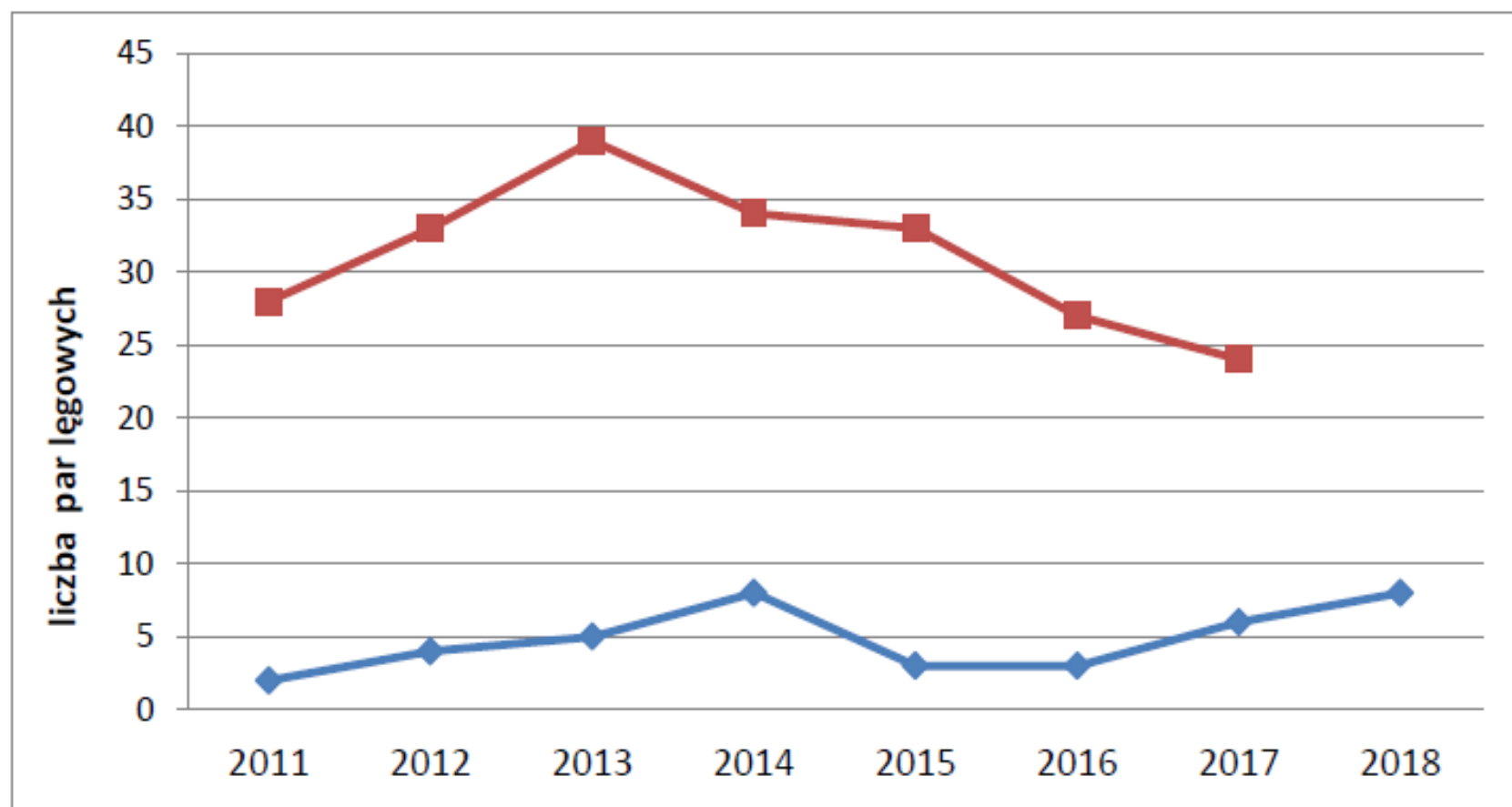

Europa (wybrane przykłady)

Kraj	Liczba par na przełomie XX / XXI wieku	Liczba par po I dekadzie XXI wieku	Zmiana procentowa
Szwecja	3 444	4 100	+16
Finlandia	1 200	1 300	+8
Norwegia	235	500	+53
Łotwa	125	190	+18
Estonia	47	55	+14
Białoruś	155	165	+9
Polska	72	25	-65
Litwa	50	25	-50
Niemcy	476	700	+47
Francja	47	76	+38
Hiszpania	35	41	+15
Wielka Brytania	182	240	+24
Dania	0	3	+
Portugalia	0	1	+

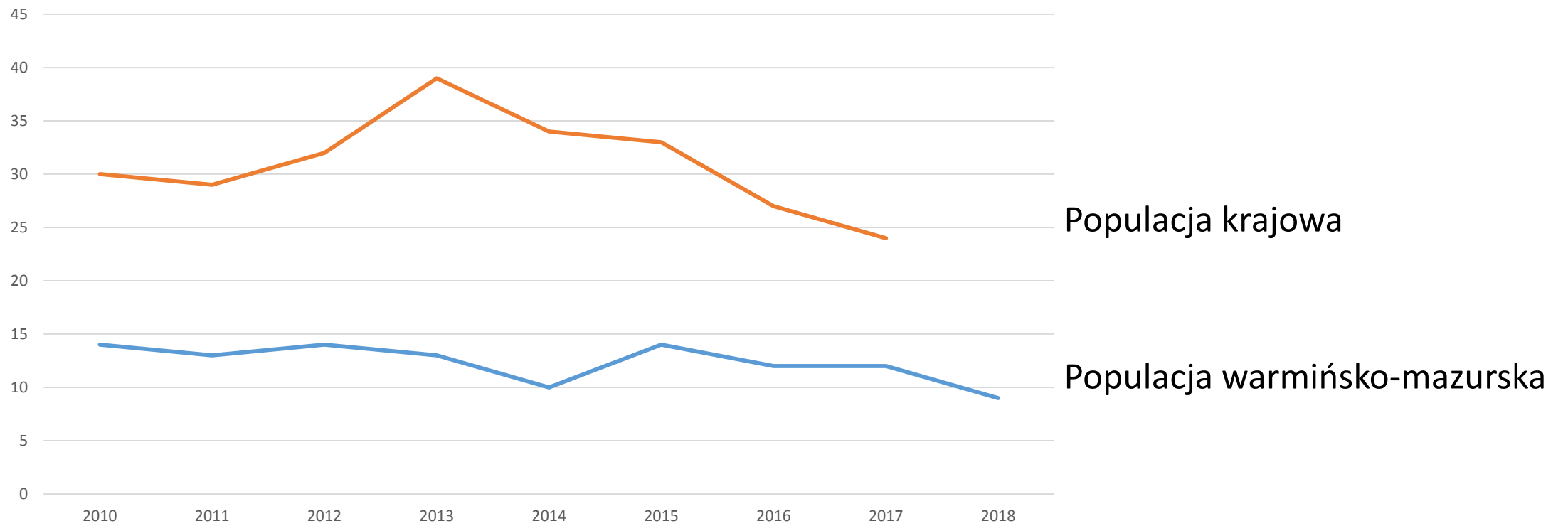
Dane KOO

populacja krajowa

populacja lubuska

Źródło danych: RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim & GIOŚ i KOO

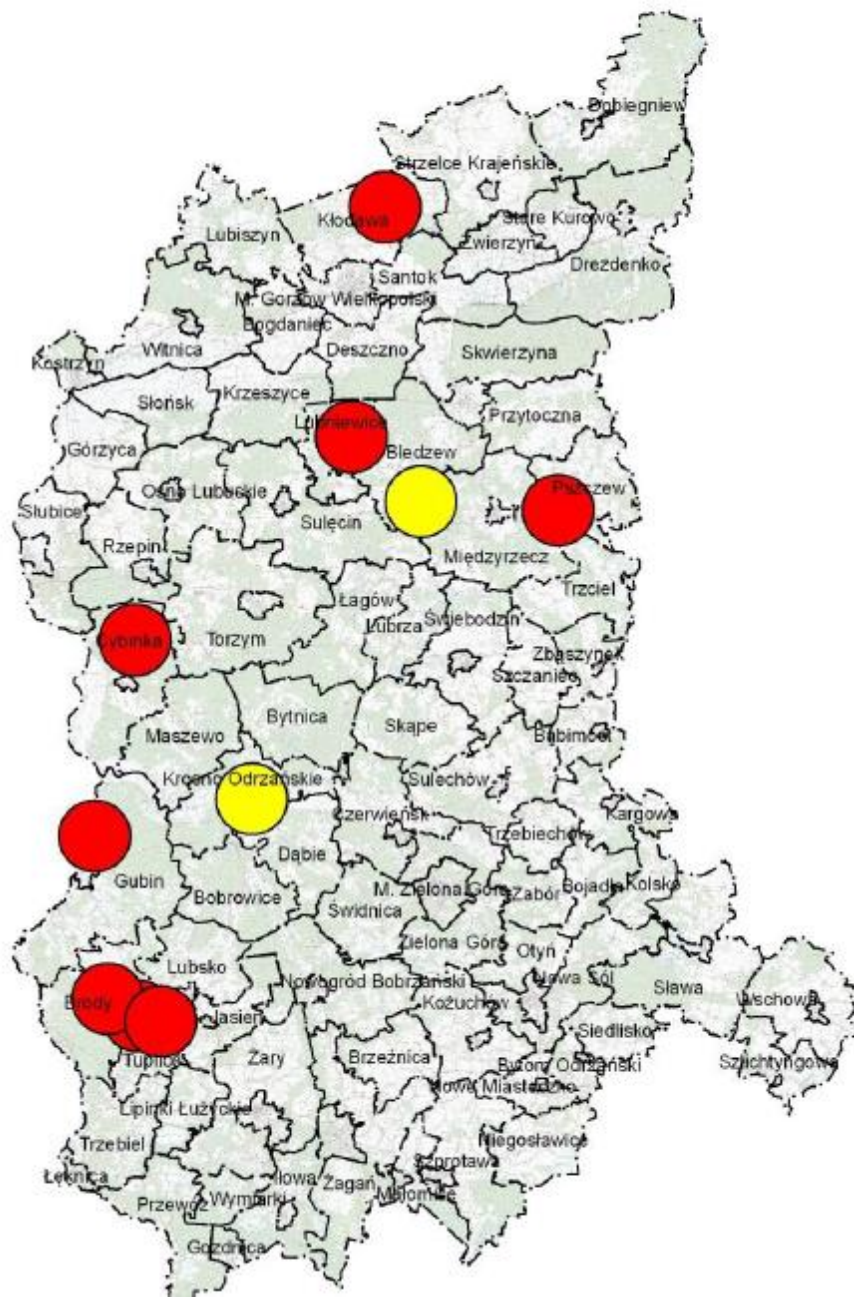
Dane KOO

Rozmieszczenie populacji (2018 rok)

Rozmieszczenie rewirów lęgowych w województwie lubuskim w roku 2018

Kol. żółty – pojedynczy terytorialny ptak z gniazdem

Kol. czerwony – para lęgowa
z gniazdem

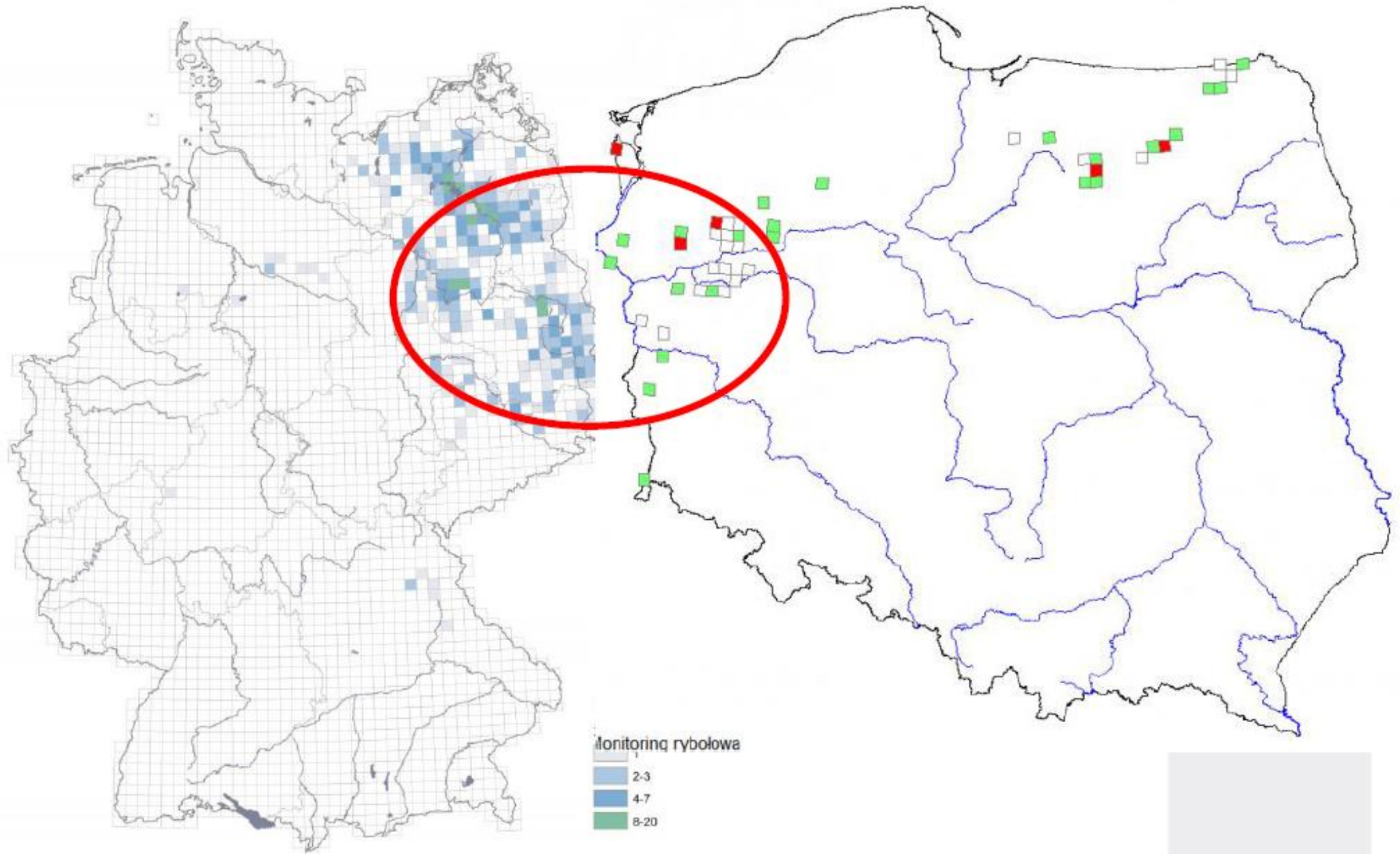

Dane Michał Bielewicz – RDOŚ
Gorzów Wielkopolski

2018 rok

700 par

30 par

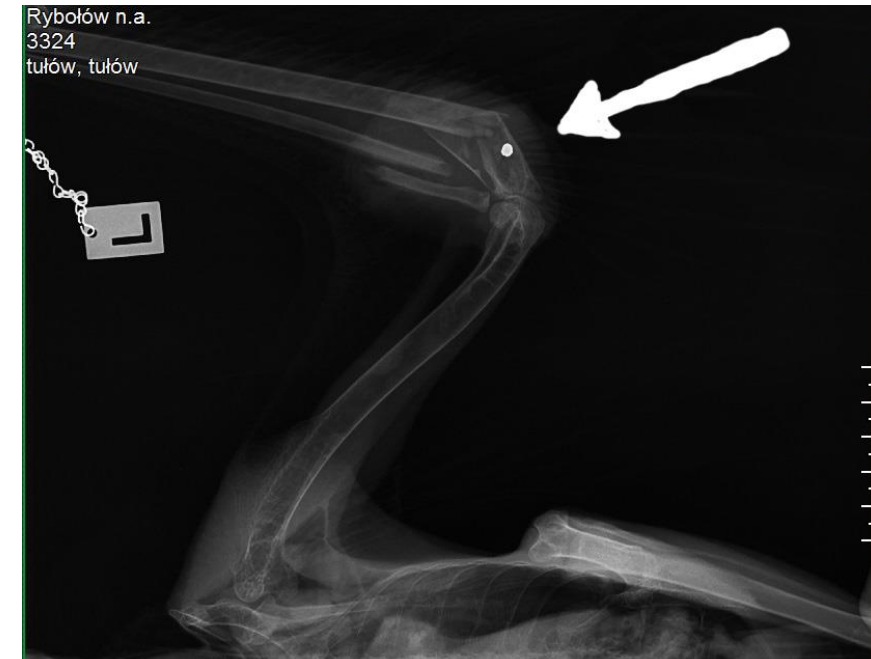
- Podstawowym sposobem ochrony gatunku jest obejmowanie go ochroną prawną na poziomie krajowym i międzynarodowym
- Rybołów chroniony jest prawem międzynarodowym poprzez umieszczenie :
 - w załączniku I dyrektywy Ptasiej
 - w załączniku II konwencji z Bonn 1979;
 - w załączniku II konwencji Waszyngtońskiej (CITES)
- W Polsce objęty jest ochroną gatunkową na mocy rozporządzenia o ochronie gatunkowej zwierząt z 6 grudnia 2016 r. - podlega ścisłej ochronie i uznano go za gatunek wymagający ochrony czynnej.
- W Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt ma status VU – gatunek narażony na wyginięcie

- Rybołów podlega ochronie gatunkowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183).
- Obowiązuje w stosunku do niego szereg obostrzeń m.in. zakaz:
 - Umyślnego zabijania i niszczenia jaj lub form rozwojowych;
 - Umyślnego okaleczania lub chwytania, przetrzymywania i posiadania okazów gatunków i transportu;
 - Niszczenia siedlisk lub ostoj;
 - Niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd,
 - Zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
 - Wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków.

Według danych Komitetu Ochrony Orłów w latach 2001-2016 zabitych zostało 19 rybołówów z użyciem broni śrutowej.

Postrzelenie (skutek śmiertelny) rybołowa w Nadleśnictwie Czarniejewo:

- zgłoszenie zdarzenia przez fotografa-ornitologa do Straży Leśnej, ornitologów oraz RDOŚ Poznań
- zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez myśliwych polujących w trakcie legalnego polowania zbiorowego
- brak możliwości ustalenia sprawcy. Umorzenie postępowania.

Myśliwy polujący niezgodnie z etyką myśliwską staje się kłusownikiem.

- Sezon polowań -kaczki
- Od 15 sierpnia, czyli w okresie żerowania rybołówów (dorosłych i tegorocznych młodych) rozpoczyna się sezon polowań na kaczki.
- Wielu myśliwych nie rozróżnia ptaków w locie.
- Traktują strzelanie do kaczek jak rodzaj sportu -strzelanie do rzutek.
- Nie interesuje ich zestrzelona kaczka

- Cyraneczka

Głowienka

Czernica

Kaczka krzyżówka

Gęś białoczelna

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Opolu**

Informuję, że 26.01.2017 r. pomiędzy miejscowościami Kietlice oraz Królowe (gmina Głubczyce) znaleziono kolejnego martwego bielika. Ptaka znaleziono w strefie ochronnej wokół gniazda znajdującego się w Nadleśnictwie Prudnik, leśnictwie Ściborzyce (oddz. 31b).

Jest to szósty martwy ptak szponiasty znaleziony w tej okolicy. Dnia 12. 01.2017 r. na polu około 1 km na północny-zachód od miejscowości Królowe znaleziono pierwszego martwego bielika. Następnego dnia (13.01.17 r.) w zadrzewieniu znajdującym się około 1 km na północny - zachód od Królowych stwierdzono drugiego martwego bielika oraz trzy myszołowy zwyczajne.

Staraniem członków i sympatyków Komitetu Ochrony Orłów jeden z martwych bielików został poddany sekcji w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Opolu. Wynik badania sugeruje toksykologiczne podłoże śmierci ptaka (w załączeniu wynik sekcji).

W związku z realnym podejrzeniem, że śmierć ptaków nie nastąpiła w sposób naturalny, uprzejmie proszę o podjęcie w tej sprawie działań, tj. zgłoszenie sprawy do organów ścigania.

AB 1090

SPRAWOZDANIE Z BADAŃ nr / TEST REPORT No P/17/03426
DOTYCZY PRÓBK nr / RELATES TO SAMPLE No P/17/03085

1. Klient / Customer

ZAKŁAD HIGIENY WETERYNARYJNEJ W OPOLE
45-836 OPOLE, UL. WROCŁAWSKA 17D
tel.: 77 4575010 wew. 317

2. Rodzaj próbki/obiektu, identyfikator / Type of sample/item identification

lp	ident.	rodzaj próbki	miejsce pobrania	data pob.	pob. urz.	plan pob.	próbek
1	brak	narządy wewnętrzne - wątroba, nerka, płuco, jelita oraz wymazy z tchawicy i kloaki	z obszaru leśny	---	tak	obszar regulowany prawnie	

Lp.	Nr próbki wg rejestru	Opis próbki	Badanie anatomo-patologiczne - badanie sekcyjne ¹
1.	00223/17/Pt/Pt-B 00079	zwłoki Bielika zwyčajnego, obraczka N.MUSEUM PRAHA LX 073	<p>Badaniem sekcyjnym stwierdzono:</p> <ul style="list-style-type: none">- silny obrzęk oraz przekrwienie wątroby, nerek i śledziony,- silne krwotoczne zapalenie jelit. <p>Całość obrazu sugeruje upadek na tle toksykologicznym.</p> <p>Zabezpieczono materiał do ewentualnych badań toksykologicznych.</p> <p>Dodatkowo wycinki narządów wewnętrznych, wymazy z kloaki oraz wymazy z tchawicy przesłano do badań w kierunku obecności materiału genetycznego grypy ptaków.</p>

0 odmówić wszczęcia dochodzenia

✕ odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie ujawnienia w dniu 27 stycznia 2017r. w lesie należącym do nadleśnictwa Prudnik, leśnictwa Ściborzyce, oddział 31C, najprawdopodobniej otrutego martwego ptaka Orla Bielika znajdującego się pod ścisłą ochroną gatunkową powodując istotną szkodę.

tj. o czyn z art. 181 §3 kk-wobec stwierdzenia że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego na zasadzie art. 17 §1 pkt 2 kpk a stwierdzenia wykroczenia z art. 131 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Uzasadnienie

Komenda Powiatowa Policji w Głubczycach pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Głubczycach prowadzi postępowanie sprawdzające PS-230/17 w sprawie ujawnienia w dniu 27 stycznia 2017r. w lesie należącym do nadleśnictwa Prudnik, leśnictwa Ściborzyce, oddział 31C, najprawdopodobniej otrutego martwego ptaka Orla Bielika znajdującego się pod ścisłą ochroną. W toku wykonywanych w tej sprawie czynności Powiatowy Weterynarz zabezpieczył ujawnionego ptaka którego następnie przebadano w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym pod kątem ujawnienia choroby ptasiej grypy. W wyniku badań wykluczono wirusa grypy ptaków ustalając jednocześnie że został on otruty nieustaloną substancją. Zebrany materiał dowodowy wskazuje że w powyższej sprawie nie zachodzą przesłanki określone w art. 181 §3 kk a w art. 131 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. W związku z powyższym należy wydać postanowienia o odmowie wszczęcia w powyższej sprawie śledztwa a następnie materiały przekazać do Wydziału Prewencji i Ruchu drogowego Komendy Powiatowej Policji w Głubczycach celem przeprowadzenia postępowania w sprawie o wykroczenie.

ZAWIADOMIENIE ZAWIADAMIAJĄCEGO O NIEWNIESIENIU WNIOSKU O UKARANIE DO SĄDU

Na podstawie art. 54 § 2 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia zawiadamiam, że przeprowadzone czynności wyjaśniające w sprawie zaistniałego, w okresie od 03.03.2018r do dnia 10.03.2018r., na terenie Nadleśnictwa Strzelce Opolskie – Leśnictwo Krępna oddział 71F Gogolin Szczakiel, zniszczenia przez nieustalonego sprawcę lęgu bielika zwyczajnego – gatunku objętego ochroną strefową, poprzez wybranie nieustalonej ilości jaj z gniazda, na szkodę Nadleśnictwa Strzelce Opolskie; tj. o czyn z artykułu 164 Kodeksu wykroczeń w zw. z art. 127 pkt 2 lit e w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 3 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004r, nie dostarczyły podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do Sądu Rejonowego z powodu niewykrycia sprawcy wykroczenia.

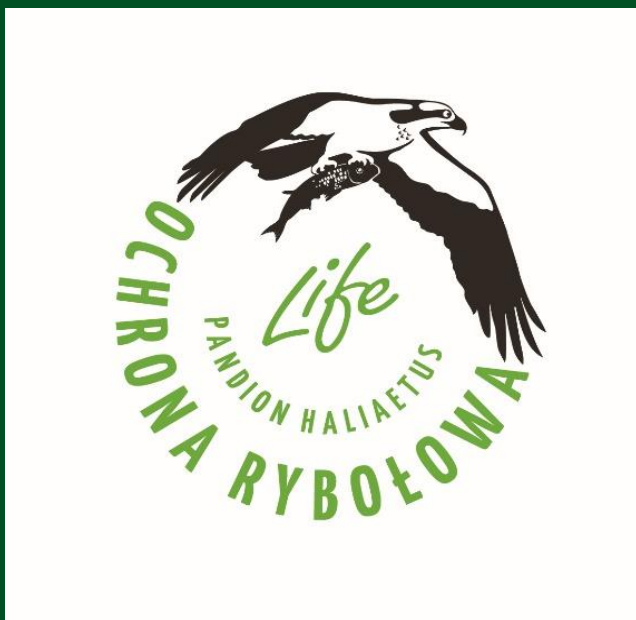
Treść zeznania: Zostałem pouczony o swoich uprawnieniach i obowiązkach co zrozumiałem i zeznaję. Jestem Koordynatorem Komitetu Ochrony Orłów Regio [REDACTED] jako uprawniony zawiadamiam, że w dniu 03.03.2018r. wspólnie z kolegą [REDACTED], który także jest uprawniony, dokonaliśmy kontroli stanu zajęcia gniazda bielika zwyczajnego zlokalizowanego w Nadleśnictwie [REDACTED] [REDACTED].

[REDACTED] W tym dniu podczas kontroli, która przeprowadzaliśmy ze znacznej odległości aby nie spłoszyć ptaka stwierdziliśmy, że w gnieździe znajduje się wysiadujący jaja bielik. Następną kontrolę tego gniazda przeprowadził już sam [REDACTED] w dniu 10.03.2018r ok. godz. 15:00. wtedy też podczas obserwacji tego gniazda przez lunetę z odległości ok. 700 metrów, nie zauważył on w gnieździe wysiadującego ptaka a jedynie niezidentyfikowany wystający przedmiot koloru białego. W międzyczasie nad gniazdem zauważył on kołującego bielika, który jednak nie usiadł na gnieździe i odleciał w kierunku wschodnim. Z uwagi na brak czasu w tym dniu nie podjął on bliższej kontroli gniazda. Dopiero w dniu następnym 11.03.2018r ok. godz. 16:00 udał się on pod to gniazdo i stwierdził brak wysiadującego ptaka, ujawniając ponadto w gnieździe worek w tworzywa sztucznego, który był narzucany na gniazdo. Ponadto na korze drzewa ujawnił widoczne ślady w postaci otworów, najprawdopodobniej po drzewołazach, tzn. po specjalnych kołcach zakładanych na obuwiu, służących do specjalistycznego wchodzenia na drzewa. Świadczyć mogło to tylko o jednym, że najprawdopodobniej ktoś zadał sobie wiele trudu aby wejść na to drzewo do gniazda i zniszczyć lęg, poprzez wybranie z niego jaj. Fakt ten został potwierdzony tzn. brak jaj w gnieździe, kilka dni później podczas kontroli tego gniazda z drona pana [REDACTED] który uzyskał zgodę na jego użycie w obszarze chronionym. Z drona zostało zrobione zdjęcie, na którym widać brak jaj w gnieździe i założony worek. W związku z tym pan Zarankiewicz wszedł na to drzewo do gniazda i potwierdził fakt braku jaj, ponadto usunął z gniazda worek. Jeżeli chodzi o jaj w tym gnieździe, to nikt z nas nie jest w stanie określić ile było tych jaj, bieliki jednak składają średnio od jednego do trzech jaj. Jednakże z całą pewnością mogę stwierdzić, że w tym gnieździe takie jaja były. Świadczy o tym zachowanie się obserwowanego przez nas ptaka, który z całą pewnością wysiadywał takie jaja w gnieździe. Także założenie tego worka na gnieździe, którego celem było odstraszenia ptaka od gniazda i spowodowania aby na stałe porzucił miejsce lęgowe świadczy o tym, że sprawca wiedział co robi.

Podsumowanie

- Przypadki umyślnego zabijania lub niszczenia stanowisk ptaków drapieżnych notowane są regularnie.
- Najczęściej przypadki te zgłaszane są przez ornitologów, leśników lub pracowników RDOŚ.
- Sprawy są najczęściej umarzane z powodu braku możliwości określenia sprawcy.
- Potrzebna jest bliska współpraca pomiędzy instytucjami ochrony środowiska, Lasami Państwowymi oraz Policją i prokuraturą

Dziękuję za uwagę

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Dyrekcja Generalna
Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa
sekretariat@lasy.gov.pl
rybolowy.life@lasy.gov.pl
tel. +48 22 58 98 297,